Karosszék

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	62.407.1
Alkotó:	Jámbor (Frommer), Lajos (1869 - 1955) / tervező Kovalszky, Sarolta (1850 - ?) / szövés Simay, Imre (1874 - 1955) / kivitelező Vaszary, János (1867 - 1939) / kárpittervező
Gyár / műhely:	Torontáli Szőnyeggyár Rt.
Készítés ideje:	1904 1905
Készítés helye:	Budapest
Jelzés:	nincs
Anyag:	fenyőfa alap (vakfa); mahagóni borítás; szövött kárpit
Technika:	kárpitozott; ún. "Scherrebek" technikával szövött
Méretek:	magasság: 97 cm szélesség: 69 cm mélység: 62 cm

A Bálint Zoltán-Jámbor Lajos építészpáros a Lechner-i szecesszió elkötelezett hívei voltak. Az 1900. évi Párizsi Világkiállítás magyar pavilonjában gazdagon alkalmazták az új felfogású, magyaros motívumokat. Néhány éven belül azonban háttérbe szorult művészetükben a magyaros jelleg. Az 1905-ös, Velencében rendezett nemzetközi művészeti kiállítás magyar termét már letisztult, egyenes vonalú bútorokkal rendezték be. (Az enteriőr képét közöli: *Magyar Iparművészet*, 1905, p. 216.) Ezen a kiállításon szerepelt az egyszerű szerkezetű, mai szemmel is modern karosszék, melyet Jámbor Lajos tervezett. Szögletes formájú, enyhén ívelő karfákkal, lábai végén rézborítással.

A szinte teljes egészében kárpitozott bútordarab különlegessége éppen kárpitja: az ún. Scherebeck technikával szövött lilás-szürkéskék gyapjúszövetet a háttámla és a karfák belső részén, sötét sávban kék cserepekbe "ültetett", stilizált, rózsaszínű bazsarózsák díszítik. A textíliát Vaszary János festőművész tervezte és Kovalszky Sarolta - a korszak ismert szövőnője - segítségével készítette el a Torontáli Szőnyeggyár, Nagybecskereken.

A karosszékhez azonos mintájú és szövésű függöny-pár (ltsz. 14768.a-b) és díszpárna (ltsz. 52.3499) is tartozik.

A mahagóni váz és az egyedi kárpit a karosszéket drágává és különlegessé tette.

Az ülőbútorokat kiállították az 1905. évi karácsonyi kiállításon is, ezt követően két darabot az Iparművészeti Múzeum vásárolt meg az Iparművészeti Társulat segítségével, a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium támogatásával 1906-ban.

Irodalom

- Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Corvina Kiadó, Budapest, 2014. - 32. kép
- Somogyi Zsolt: *A magyar szecesszió bútorművészete*. Corvina Kiadó, Budapest, 2009. - Nr. 27.
- Szerk.: Veszprémi Nóra: *Vaszary János Gyűjteményes kiállítása (1867-1939)*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007. - Nr. 340.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fa, bútor 37.
- Szerk.: Szilágyi András, Horányi Éva: *Szecesszió. A 20. század hajnala. (Az európai iparművészet korszakai.)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1996. - Nr. 9.14 (Lovay Zsuzsanna)
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 78. (téves ltsz.mal)
- László Emőke: *Képes kárpitok az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében. II. Európai és magyar kárpitok a 19.*

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

sz végétől a II. világh.ig. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1989. - Nr. 12.
- katalógust összeállította: Éri Gyöngyi, O. Jobbágyi Zsuzsa: *Lélek és forma. Magyar művészet 1896-1914*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1986. - Nr. 930.
- Koós Judith: *Style 1900. A szecesszió iparművészete Magyarországon*. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1979. - Nr. 182.
- Haulisch Lenke: *Vaszary János*. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1978. - p. 56-57.
- Éri Gyöngyi: *L'Art 1900 en Hongrie*. Petit Palais, Paris, 1977. - Nr. 452.

